

ІННОВАЦІЇ У ГАЛУЗІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ

Шинкаренко Л. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Розв'язана росіянами у 2022 році повномасштабна війна негативно вплинула на всі сфери суспільно-політичного та економічного життя України. Освітня галузь також зазнала значних втрат від війни. Матеріальні збитки закладів вищої освіти від військових дій важко підрахувати. Зауважимо, що масштаб проблеми не обмежується матеріальними втратами. Значного впливу зазнала система підготовки фахівців за рахунок зрушень на ринку праці. В останні роки спостерігаються суттєві зміни у структурі навчального контингенту. Деякі спеціальності, що були привабливими до війни, втратили актуальність. Однією з таких спеціальностей є «Туризм та рекреація». За даними Єдиної державної бази з питань освіти у 2021 довоєнному році було зареєстровано 1459 заяв вступників на перший курс очної форми навчання спеціальності «Туризм». У 2022 році таких заяв було 332, у 2023 – 374 заяви, у 2024 – 400 заяв. Кількість бажаючих отримати ступінь бакалавра з туризму та рекреації зменшилась більше, ніж на 70%.

Післявоєнне відновлення держави неможливе без розвитку туристичної галузі. Україна має потужний потенціал для розвитку туризму, зокрема з урахуванням багатой культурної спадщини, мальовничих краєвидів, історичних місць, курортів та інших привабливих локацій. Крім того, в Україні є передумови для розвитку морського, пляжного, еко-туризму, гірськолижних туристичних маршрутів та інших видів активного відпочинку. Післявоєнний розвиток інфраструктури та психологічне розвантаження населення від наслідків війни приведуть до зростання кількості виїзних туристів. Обмеження військового стану не дозволяли більшості українцям покидати межі країни та насолоджуватись чудовими краєвидами та історичними пам'ятками, розташованими у різних куточках нашої планети.

У міжнародній практиці є багато прикладів, коли після масштабних військових конфліктів країни швидко відновлювали туристичний потенціал, а частка іноземних та виїзних туристів зростала. Сподіваємось, що до таких країн через деякий час приєднається і Україна. Для виходу з кризи та сталого розвитку, відновлення обсягів обслуговування населення, постраждала від наслідків російської агресії індустрія туризму матиме потребу як в інвестиційних надходженнях так і в якісному персоналі, підготовка якого здійснюється в закладах вищої освіти.

В авангарді стійкого розвитку освітньої галузі стоїть державне управління системою освіти. МОНУ та інші державні органи працюють не лише над відновленням якості навчального процесу, а й над його покращенням за рахунок переходу на Європейську освітню систему. Напередодні повномасштабного російського вторгнення, урядом країни було схвалено Стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Війна не стала перешкодою для проведення реформ у галузі вищої освіти, вже під час військового стану було прийнято низку доленосних розпорядчих документів. Проте, наслідки війни та некомпетентні дії деяких чиновників МОН призвели до низки протиріч в галузі вищої освіти: між необхідністю покращення якості освіти та переходу на європейські освітні стандарти та недостатнім фінансуванням освітньої галузі; між розумінням щодо розширення освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти та мобілізаційними обмеженнями.

Однією із головних проблем під час воєнних дій та переходу вітчизняної освіти на європейські стандарти стало фінансове забезпечення освітніх витрат. В розвинених країнах фінансування як державних так і приватних закладів освіти залишається суттєво залежним від державних замовлень та дотацій у вигляді грантів, субвенцій, матеріальної допомоги.

У Законі України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу», що вийшов у світ 23.04.2024 року було внесено низку змін до Закону «Про вищу освіту». Викликає суперечливе ставлення науково-педагогічного складу та здобувачів частина 6 статті 9 цього закону. Сформулюємо її: Назви освітніх програм встановлюються закладами вищої освіти і можуть містити ключові слова предметної області спеціальності (спеціалізації, предметної спеціальності) або міждисциплінарної предметної області, а також професійних кваліфікацій у разі їх присвоєння. У назві освітньої програми не можуть використовуватися повністю або частково назви інших спеціальностей та галузей знань, освітніх програм у межах спеціальностей...[1].

Ця частина статті 9 призведе до того, що освітні програми будуть копіювати одна іншу, зникне унікальність освітніх програм. Саме завдяки використанню географії, демографії, економіки, фінансів, менеджменту, статистики, математики, інформатики отримуються найкращі наукові здобутки у галузі туризму та рекреації, які впливають на сталий розвиток галузі. Проте, здобувачі освіти за спеціальністю «Туризм та рекреація» не зможуть навчатися на таких програмах, як «Управління та економіка в туризмі», «Менеджмент туристичної діяльності», «Економіка підприємств туристичного бізнесу» тощо.

Для таких унікальних програм підготовки фахівців МОН пропонує запровадити міжгалузеві програми. Зауважимо, що механізм втілення в освітній процес таких програм поки не врегульовано. Час покаже доцільність та ефективність розвитку таких освітніх програм.

Таким чином, модернізація вищої освіти в Україні є запорукою сталого розвитку держави та необхідною умовою повоєнного відновлення туристичної галузі.

Література:

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу. Закон України від 23.04.2024 № 3642-IX. *Урядовий кур'єр* від 22.05.2024. № 104.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-108>

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

Юровчик В. Г.

*кандидат географічних наук,
викладач циклової комісії з базової та фундаментальної підготовки
Луцький фаховий коледж рекреаційних технологій і права
м. Луцьк, Україна*

Могутнім і невичерпним джерелом духовності, моральності і культури сучасної людини є її любов до рідного краю, його безцінних багатств, глибока шана до вікових традицій свого народу.

Вивчення рідного краю, збирання краєзнавчого матеріалу сприяє розвитку й удосконаленню дослідницьких умінь і навичок. Краєзнавчий матеріал – необхідний компонент шкільних курсів географії. Багато явищ навколишньої природи добре відомі ще з повсякденного життя. Тому географічні поняття, які вони засвоюють на прикладі рідного краю. Стають найбільш переконливими, легко запам'ятовуються. Зв'язок з природним оточенням посилює практичну спрямованість викладання. У дітей проявляється інтерес до екологічних і соціально-економічних проблем. Природа своєї місцевості – це та «навчальна лабораторія», яка потрібна географу в тій же мірі, як фізику чи хіміку шкільна лабораторія по їх предмету.

Знання рідного краю не просто збагачує і звеличує людину, воно служить своєрідним містком, що єднає покоління минулі з поколіннями майбутніми.

Поняття «краєзнавство» в різні часи мало різне значення.

«Зоряним» часом розвитку краєзнавства були 20-30-ті рр. ХХ ст. У цей час розквітнув талант видатного вченого-енциклопедиста, академіка С.Л. Рудницького (1677-1938 рр.), який по праву вважається фундатором української географії і наукового географічного краєзнавства. У своїх працях учений визначав Україну як цілісну географічну одиницю, розробив план дослідження та вивчення її географії в усіх аспектах. С. Рудницький